

सभा अध्यक्ष ज्यू,

नारायण नगरपालिका दैलेखको उप प्रमुखको भुमिकामा रही यस गरिमामय नगर सभाको १६ औं अधिवेशनको दोस्रो बैठक समक्ष आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ का लागि नारायण नगरपालिकाको वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा म आफुलाई अत्यन्तै गौरवाम्वित महशुस गरेको छु । यस अवसरमा ईतिहासका सवै कालखण्डमा भएका नेपाल राष्ट्रको रक्षा र अग्रगमन एवं नागरिक सर्वोच्चता र संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्र नेपालको स्थापनाका लागि आन्दोलनमा सरिक भई शहादत प्राप्त गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शहिदहरु प्रति उच्च-सम्मान व्यक्त गर्दै भावपूर्ण श्रद्धा-सुमन अर्पण गर्दछु ।

समृद्ध नगर,आत्म निर्भर नगरवासी ,स्वच्छ नगर, सुखी नगरवासी भन्ने मुलनाराका साथ नगरपालिकाको आकांक्षालाई आत्मसात गर्दै स्वास्थ्य, शिक्षा, सरसफाई ,स्वच्छता र शुद्ध खानेपानी, सुरक्षित आवास, रोजगारी तथा उत्पादन जस्ता आवश्यकताहरुको परिपूर्तिवाट नगरवासीलाई सकारात्मक परिवर्तनको आभास दिलाउने अठोटका साथ नगरपालिका अधि बढि रहेको छ ।

आगामी आ.व.२०८२।०८३ को वजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, नगरको आर्थिक विधेयक २०८२, नगरको नीति तथा कार्यक्रम, संघीय सरकार, कर्णाली प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम एवं नेपाल सरकारका राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक प्राथमिकता एवं मार्गदर्शन साथै यस नगरपालिकाको आवश्यकता र नगरका विषयगत समितिका सुझावहरु, दिगो विकास लक्ष्य र रणनीतिहरु, नेपाल सरकारको १६ औं पञ्च वर्षिय योजना, वडा भेलावाट प्राप्त सुझावहरु, नगरको आवधिक योजना २०८० एवं नगरवासी दाजु भाई तथा दिदि बहिनीहरुवाट प्राप्त सुझावहरुलाई आ.व.२०८२।०८३ को वजेट तर्जुमाको मुख्य आधारको रुपमा लिएको छु ।

सभा अध्यक्ष ज्यू,

अव म नारायण नगरपालिकाको हाल सम्मको स्थितिका सम्वन्धमा संक्षिप्त जानकारी गराउन चाहान्छु । चालु आ.व.२०८१।०८२ को लागि कुल अनुमानित विनियोजन रकम रु. ६३ करोड

१५ लाख ६३ हजार १ सय रुपैयाँ ६४ पैसा भएकोमा हालसम्मको खुद आय तर्फ रु, ५७ करोड ३१ लाख ७९ हजार ८ सय ५७ रुपैयाँ ९९ पैसा रहेको छ र बाँकी ५ करोड ८३ लाख ९३ हजार २ सय ४२ रुपैयाँ ६५ पैसा प्राप्त हुन बाँकी नै छ । यसै गरी चालु आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को व्यय तर्फ हाल सम्मको रु, ४३ करोड २६ लाख ४ हजार ४ सय १८ रुपैयाँ ५८ पैसा खर्च भएको छ । यस वर्ष चालु खर्च शिर्षकमा रु, ४५ करोड ७९ लाख १९ हजार १ सय रुपैयाँ ६४ पैसा विनियोजन भएकोमा हालसम्मको खर्च रकम रु, ३५ करोड ८९ लाख ६० हजार ८ सय ९६ रुपैयाँ ३८ पैसा खर्च भएको छ । अर्थात् ७८ दशमलव ३९ प्रतिशत खर्च भएको छ र पूँजीगत तर्फ रु, १७ करोड ३६ लाख ५४ हजार विनियोजन भएकोमा हालसम्मको खर्च रकम रु, ७ करोड ३६ लाख ४३ हजार ५ सय २२ रुपैयाँ २० पैसा भएको छ । अर्थात् ४२ दशमलव ४१ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

चालू आ.व.२०८१।२०८२ मा आन्तरिक आय तर्फ रु, १ करोड १० लाख रुपैयाँ अनुमान गरिएकोमा हालसम्मको आम्दानी रकम रु, ८० लाख ३७ हजार ४ सय ६७ रुपैयाँ आम्दानी भएको छ ।

सभा अध्यक्ष ज्यू,

अव म आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को अनुमानित आय व्यय सभा समक्ष पेश प्रस्तुत गर्दछु ।

आय तर्फ

१. संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने आय तर्फ

- सशर्त अनुदान तर्फ रु, २७ करोड ६५ लाख
- वित्तिय समानीकरण अनुदान रु, १० करोड ४६ लाख
- समपुरक अनुदान रु ७५ लाख
- राजश्व बाँडफाँडबाट रु. ९ करोड १८ लाख ३५ हजार ७ सय ६८
- विशेष अनुदान रु. ६८ लाख

२.कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने आय तर्फ

- वित्तिय समानीकरण रु. १ करोड ३६ लाख ६५ हजार
- सशर्त अनुदान रु. ३ करोड १६ लाख ९२ हजार
- विशेष अनुदान रु. ३० लाख
- समपुरक अनुदान रु. १ करोड २ लाख
- राजश्व वाँडफाँड रु. ३४ लाख ७६ हजार ६ सय ६१ रुपैयाँ

३. आन्तरिक आय तर्फ रु. १ करोड २२ लाख

४. दहत्तर वहत्तर विक्री वाट वाँडफाँडबाट प्राप्त हुने आय रु. १० लाख

५. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर वाँडफाँडबाट प्राप्त हुने आय रु. २० लाख

माथि उल्लेखित विभिन्न आय शिर्षकबाट प्राप्त हुने जम्मा आय रकम रु.५६ करोड ४४ लाख ६९ हजार ४ सय २९ रुपैयाँ प्रस्तावित गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष ज्यु,

अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को व्यय तर्फको अनुमानित रकम सभा समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

व्यय तर्फ

- चालु खर्च करिव रु. ४५ करोड ७० लाख ९२ हजार
- पुँजीगत तर्फ रु. १० करोड ७३ लाख ७७ हजार ४ सय २९ रुपैयाँ ३० पैसा

माथि उल्लेखित व्यय तर्फको अनुमानित विनियोजित रकमको योजना तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तावित विनियोजन विधेयक २०८२ को अनुसूचीमा उल्लेख गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष ज्यू,

अव म आगामी आ.व.२०८२।०८३ को वजेटको उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

वजेटका उद्देश्यहरु निम्नानुसार प्रस्तुत गरेको छु ।

१.सडक पुर्वाधार ,खानेपानी, सिचाई ,स्वास्थ्य ,शिक्षा, रोजगार लगायतका क्षेत्रको सन्तुलित र तिव्र विकासवाट रोजगार सिर्जना गर्ने ।

२. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त र भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशिलता कायम गर्ने ।

३. नगरवासीका न्यूनतम आधारभूत आवश्यकताहरु परिपूर्ति गर्न कृषिमा स्वरोजगारका अवसर सिर्जना गरी आन्तरिक उत्पादन वृद्धि गर्ने ।

४.आफ्नो टोल आफै बनाउनको लागि टोल विकास संस्था मार्फत नगरको समग्र विकासमा स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गदै विकासमा दिगोपन एवं अपनत्व कायम गर्ने ।

आ.व.०८२।०८३ को वजेटका प्राथमिकताका क्षेत्रहरु निम्नअनुसार प्रस्तुत गरेको छु ।

१. उत्पादनशिल क्षेत्रहरु (कृषि, पशु, पर्यटन, साना उद्योग र सहकारी आदि)

२. शिक्षा, स्वास्थ्य, युवा र खेलकुद

३. पर्यटन पूर्वाधार विकास

४. सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सवलीकरण

५.संस्थागत विकास तथा सुशासन आदि ।

माथि उल्लेखित विकासका उद्देश्य पुरा गर्नको लागि देहायका आधार लिएको छु ।

वजेटले राखेका उद्देश्य एवं प्राथमिकता कार्यान्वयन गर्न संघीय सरकार, कर्णाली प्रदेश सरकार र अन्य साझेदार संघ संस्थासंग समन्वय र साझेदारी गरी स्थानीय श्रोतवाट उठेको राजश्वलाई नागरिकको जनजीविकासंग जोडिने गरी कार्यक्रम ल्याएको छु । विनियोजित हुने वजेट, वार्षिक

नीति तथा कार्यक्रम र वजेटका प्राथमिकता एवं उद्देश्यसंग तादाम्यता कायम गर्ने प्रयास गरेको छु । उपलब्ध पूंजी, सीप र क्षमताको प्रभावकारी उपयोग गर्न विकासका सहयात्री संघीय सरकार, कर्णाली प्रदेश सरकार, अन्य स्थानीय तह, निजी क्षेत्र र विकास साझेदार संघ संस्थासंग आवश्यक समन्यात्मक सहकार्य गरिनेछ । त्यस्तै यहांका राजनैतिक दल, विभिन्न नागरिक समाज, टोल विकास संस्था लगायतका संघ संस्थाको सहकार्यलाई विशेष जोड दिएको छु ।

सभाअध्यक्ष ज्यू,

अव म आ.व. २०८२।०८३ मा कार्यान्वयन हुने निम्न कार्यक्रममा बजेटको सुनिश्चितता गरेको छु ।

- संघीय सरकारबाट प्राप्त समपुरक अनुदान रकम रु. ७५ लाख वरावरको रकममा चाहिने आवश्यक साझेदारी रकम विनियोजन गरेको छु ।
- सडक बोर्ड नेपालबाट प्राप्त हुने रकममा आवश्यक ३० प्रतिशतले हुन आउने साझेदारी रकम विनियोजन गरेको छु ।
- कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समपुरक अनुदान रु. १ करोड २ लाख वरावरको रकममा चाहिने आवश्यक साझेदारी रकम विनियोजन ऐनमा गरेको छु ।
- यस नारायण नगरपालिकामा कार्य क्षेत्र बनाई विकास साझेदार संघ संस्थाहरुको सामाजिक उत्थानका क्षेत्रमा लगानी गर्ने गरी रकम विनियोजन गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष ज्यू,

अव म नगरपालिकाको आ.व.२०८२।०८३ को कुल आय र व्यय तथा विषयगत क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको अनुमानित विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

नीति तथा कार्यक्रम र वजेटले राखेका उद्देश्य एवं प्राथमिकता कार्यान्वयनका लागि आ.व.२०८२।०८३ को कुल व्यय रु ५६ करोड ४४ लाख ६९ हजार ४ सय २९ रुपैया विनियोजन गरी कार्यान्वयनका लागि आवश्यकता अनुसार नगरस्तर तथा वडा स्तरबाट कार्यान्वयन हुने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

अन्तर सरकारी अख्तियारीबाट प्राप्त रकम मुल संञ्चित कोषमा प्राप्त नहुने हुंदा अन्तर सरकारी अख्तियारी शिर्षकबाट नै लेखांकन गरिने भएकाले यहां समावेश गरिएको छैन । साथै नारायण नगरपालिका भित्र कार्यक्षेत्र वनाई लागू भएका विभिन्न साझेदारी विकास संस्था (गैसस, अन्तरराष्ट्रिय संघ संस्था, प्रतिष्ठान, क्लव र सामाजिक संघ संस्था) ले प्रस्ताव गरी पेश गरेको वजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।

सभाअध्यक्ष ज्यू,

अब म पूर्वाधार विकास, सामाजिक विकास, आर्थिक विकास, सुशासन तथा संस्था विकास र वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फका कार्यक्रम पेश गर्न चाहान्छु ।

- नगरपालिका भित्र संचालन हुने सम्पूर्ण पूर्वाधार क्षेत्रमा रु. ६ करोड ५ लाख ७७ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
- खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा सुधार एवम् संस्थागत विकासका लागि रु. १ करोड ३३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- आदीवासी जनजाती,दलित, एकल महिला, वालवालिका, जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका नागरिकहरुको उत्थान ,शसक्तिकरण र जीविकोपार्जनको लागि रु. ३० करोड ५७ लाख ६५ हजार रकमको व्यवस्थापन गरेको छु ।
- कृषि क्षेत्रलाई व्यवसायिकरण र आधुनिक प्रविधीबाट उत्पादनमा वृद्धि गर्न र कृषि योग्य वांझो जग्गालाई प्रयोगमा ल्याउन, कृषकहरुलाई कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न आवश्यक पूर्वाधार तथा प्रर्वद्धनात्मक कार्यक्रमको लागि रु. ९३ लाख ३० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
- पशुपंछी विकास शाखा मार्फत संचालन हुने कार्यक्रमहरुका लागि रु. १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- सहकारी मार्फत रोजगारी सिर्जना गरी नागरिकको आय आर्जनमा वृद्धि गर्न, सहकारी नियमन र व्यवस्थापनको लागि रु. २० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

- नयाँ उद्यमीहरूको सिर्जना गर्न र पुराना उद्यमीहरूको स्तरउन्नतीका लागि रु. १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- सुशासन तथा संस्था विकासका लागि रु. १७ करोड ३१ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- सामुहिक सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त र नागरिक मैत्री बनाउनका लागि सूचना प्रविधीको उपयोगको लागि रु. १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु
- नारायण नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च बनाई काम प्रति समर्पित गराउन तालिम, प्रोत्साहनका लागि रु. १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- नारायण नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको लागि स्थापना भएको कल्याणकोषका लागि रु. ४८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- वन, वातावरण तथा विपदका क्षेत्रमा काम गर्ने संघ, संस्था संग सहकार्यको लागि रु. ३५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- विपद तथा जोखिमको समयमा प्रवलीकरण, पुनःस्थापना र पुननिर्माणको लागि विपद व्यवस्थापन कोषमा रु. १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- वडा स्तरीय योजना निर्माण तथा संचालनका लागि रु. २ करोड ४२ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- विद्यालय शिक्षा सुधारका लागि शिक्षा क्षेत्रमा शैक्षिक जनशक्ति विकास र व्यवस्थापनका लागि शिक्षा, युवा तथा खेलकुद विकास शाखा अन्तर्गत संचालन हुने कार्यक्रममा रु. २२ करोड १ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- नगरपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार, पूर्वाधार निर्माण, आधारभूत स्वास्थ्यमा सम्पूर्ण नागरिकको सहज पहुँचका लागि स्वास्थ्य शाखा मार्फत संचालन हुने कार्यक्रममा रु. ५ करोड २२ लाख ४२ हजार विनियोजन गरेको छु ।
- नगर स्तरीय खेलकुद विकास र प्रवर्द्धनका लागि रु. ४ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सभाअध्यक्ष ज्यू,

आ.व. २०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रम निर्माणका क्रमका प्रत्यक्ष एवम् अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग गर्नुहुने नगर प्रमुख ज्यू, कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु, विषयगत समितिका पदाधिकारी एवम् महत्वपूर्ण राय सल्लाह दिनुहुने आदणीय नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनिहरु लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद ॥

तप्ता कुमारी खड्का थापा
नगर उप-प्रमुख
१० असार २०८२